

OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE V EVROPSKÉ UNII

Evropská komise je jeden z řídicích orgánů Evropské unie. Bývá označována za „vládu“ Evropské unie, což ovšem nelze přijímat doslova, protože vláda je atributem státu a Evropská unie není stát. Ale funkce, kterou Evropská komise plní, a odpovědnost, kterou má, z ní činí zcela jednoznačně jádro tvorby politiky v Evropské unii.

Jednou z forem prezentace stanovisek Evropské komise k závažným problémům jsou zelené a bílé knihy. Zelené knihy předkládají k diskusi předběžné, dosud ne zcela vyhraněné názory. Bílé knihy naproti tomu obsahují zralá stanoviska, která jsou směrnici pro činnost členských států Evropské unie.

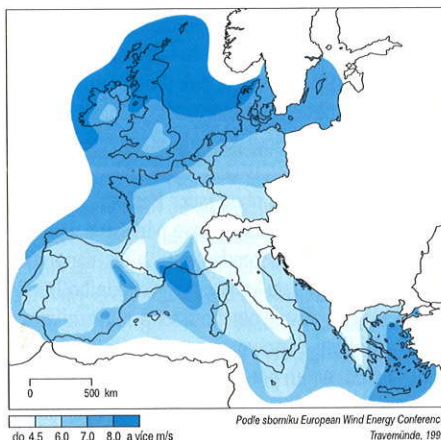
Bílou knihu věnovala Evropská komise také koncepci využití obnovitelných zdrojů energie. Přesný název dokumentu, vydaného koncem roku 1997, je „Energie pro budoucnost: obnovitelné zdroje energie. Bílá kniha pro strategii a plán opatření společenství.“ (Rok před bílou knihou byla vydána zelená kniha na stejné téma.) Bílá kniha vytyčuje strategický cíl dosáhnout do roku 2010 toho, aby podíl obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie v Evropské unii (a to nejen elektrické) činil 12 %. V současné době je tento podíl jen 6 %, a to včetně podílu velkých hydroelektráren.

V dokumentu se zdůrazňuje, že význam využívání obnovitelných zdrojů energie pro ochranu životního prostředí ospravedlňuje preferenční politiku v jejich prospěch: daňové úlevy, zvýhodňující regulace nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů a usnadnění jejího přístupu na rozvodnou síť, bezúročné půjčky atd. Členské státy Evropské unie jsou vyzývány, aby přijaly zákonná ustanovení podporující využívání obnovitelných zdrojů energie. Bílá kniha cituje stanovisko Evropského parlamentu, že rozpočtové dotace v Evropské unii na podporu obnovitelných zdrojů energie by měly být zvýšeny na úroveň, která je v současné době přidělována jadernému výzkumu.

Bílá kniha obsahuje také scénáře pro využití jednotlivých druhů obnovitelných zdrojů energie do roku 2010. Například biomasa by v roce 2010 měla krýt 8,5 % celkové spotřeby energie v Evropské unii,

Foto: Elektromobil s dobíjením akumulátorů fotovoltaickým panelem. Snímek je z Veletrhu energetických úspor ve Welsu (Rakousko), který se konal v r. 1998. Tato vozidla lze potkat i na rakouských silnicích.

RYCHLOST VĚTRU NAD EVROPOU

Legenda: průměrná rychlost větru ve výšce přibližně 50 m nad povrchem a 10 m nad hladinou (slibnou oblastí využití energie větru jsou mělká okrajová moře).

Mapka se vztahuje k členským státům EU, ovšem nezahrnuje největší členy, tedy Rakousko, Švédsko a Finsko.

což je přibližně trojnásobek stavu z poloviny 90. let. V části o větrné energii se konstatuje, že za posledních pět let rostl v Evropské unii instalovaný výkon větrných elektráren o 36 % ročně. Přírůstek instalovaného výkonu větrných elektráren do roku 2010 je v 15 zemích Evropské unie odhadován na 40 GW (40 000 MW). Pro porovnání: projektovaný výkon jaderné elektrárny Temelín má být 2000 MW.

V posledních letech byly jen ve třech státech Evropské unie (v Rakousku, Německu a Řecku) instalovány každoročně solární kolektory s celkovou plochou 1 milion m². V roce 2010 by v celé Evropské unii měly být využívány solární kolektory o celkové ploše 100 milionů m². Ve středomořské části Evropské unie je již dnes solární vytápění budov pomocí kolektorů schopné ekonomicky úspěšně konkurovat elektrickému vytápění.

U fotovoltaických zdrojů energie, založených na přímé přeměně slunečního záření na elektrickou energii pomocí polovodičů, bylo za posledních pět let dosaženo snížení pořizovacích nákladů o čtvrtinu. Přes stále ještě vysokou nákladnost této původně „kosmické“ technologie se předpokládá, že fotovoltaické moduly budou instalovány v masovém

měřítku. Takový vývoj bude stimulován například kampaní „Milion fotovoltaických střech a fasád“.

Předpokládá se i rozvoj „pasivního“ využívání solární energie, kterého lze dosáhnout vhodným projektováním oken, fasád apod. Užití tepelných čerpadel, zejména takových, která odnímají teplo horninovému prostředí, doznalo zatím v Evropské unii největšího rozvoje ve Švédsku. Celková kapacita tepelných čerpadel v Evropské unii se má do roku 2010 ztrojnásobit proti polovině 90. let. U vodních elektráren se v Evropské unii předpokládá menší přírůstek výkonu než u jiných obnovitelných zdrojů energie: u velkých hydroelektráren jen asi o 10 %, u malých (do výkonu 10 MW) asi o 50 % stavu vůči roku 1995.

Bílá kniha byla významně podpořena setkáním ministrů životního prostředí států Evropské unie ve Štýrském Hradci v létě 1998. Je to dokument, kterému bychom i u nás měli věnovat pozornost odpovídající našemu úsilí o brzký vstup do Evropské unie.

Ivan Sládek, PŘF UK Praha, místopředseda České společnosti pro větrnou energii

Literatura:

Energy for the Future: Renewable Sources of Energy. White Paper for a Community Strategy and Action Plan. (Commission of the European Communities, Brussels, 26. 11. 1997, COM 97, 599 final.) 54 s.

Poznámka: Dokument je v Evropském dokumentačním středisku Karlovy univerzity, Mánesova 75, 120 58 Praha 2. (Za úplatu lze tam získat jeho xeroxovou kopii.)

Lektoroval: Jiří Kastner, katedra fyzické geografie a geoeekologie PŘF UK Praha

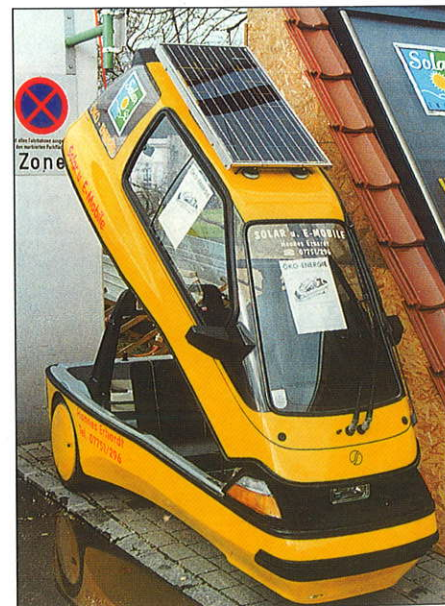

FOTO: B. KOČ